

Examen Artium skulle underkastes nogen saadan Prøve, hvormod deres Kjendskab til Grammatiken bliver at godtgjøre ved omhyggeligt forberedte Spørgsmaal, som nærmere omtales i denne Skrivelse. Naaget Ministeren efter min Overbevisning ved den kongelige Anordning var gaaet videre, end han, baade efter Forhandlingerne om Loven og Lovens egentlige, sande Mening, havde Ret til ved at dele Prøven i Latin ved Hovedexamen fra 4de Klasse i en skriftlig og en mundtlig Del, har han dog dels ved samme kongelige Anordnings § 5 og dels ved sin Skrivelse af 22de August 1873 erkjendt, at Saadant ikke maatte kunne have nogen Betydning for de privat Forberedte, heller ikke for Saadanne, som bestaa Afgangsprøven som privat underviste til 5te Klasse. Men den nuværende ærede Minister har ved en Skrivelse af 24de Oktober forrige Aar annulleret sin Forgjængers Skrivelse af 22de August 1873 og erkjendt med den nuværende Undervisningsinspektion — det er en af Frugterne af denne nye Kontrol —, at den Ulighed, der bestod mellem de Disciple, der bleve underviste ved de lærde Skoler, og de privat Underviste, idet der nemlig af de førstnævnte ved Hovedexamen i 4de Klasse forlangtes en Prøve i latinisk Stil, som derimod ikke forlangtes af de privat Underviste, skulde ophæves, ikke saaledes, som det forekommer mig, vilde have været det Naturlige, naar man havde undersøgt selve Loven, og de Forudsætninger, isølge hvilke Loven blev tiltraadt, at man udtrykke sig havde foretaget Forandring i den kongelige Anordnings § 4, saa at man havde slettet latinisk Stil ved Hovedexamen i 4de Klasse, men saaledes, at det ogsaa blev paalagt de privat Forberedte at underkaste sig Prøven i latinisk Stil, idet der siges, at de Bedkommende, der have forberedt sig i den sproglig-historiske Retning, have at underkaste sig Prøven i en saadan Stil med i det Mindste Karakteren Lemmeliggodt, og at de, der ere gaaede den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, have ligeledes at underkaste sig Prøven i Latin mundtlig og skriftlig, og at Karakteren herfor skal regnes dobbelt. Det forekommer mig, at den ærede Minister vel kan sige, at der er en vis Konsekvens mellem den kongelige Anordnings § 4 og hans sidste Skrivelse, men samtidig er der en Inkonsekvens mellem Skrivelsen og den samme Anordnings § 5 b, 1, andet Punktum, hvor det — som nævnt — udtrykke sig erkjendt, at de privat Forberedte ikke med Hensyn til dette Punkt gik ind under § 4 i Anordningen, men derimod maatte henvises til § 2, hvor der blot tales om det Bæste, hvortil den af mig nævnte Skrivelse af 1873 slutter sig. Og uden alt Hensyn dertil forekommer det dog Udvalgets Flertal, at Loven ret forstaaet maatte have opfordret den ærede Minister til ikke at gaa videre paa denne Vej og annullere de af mig nævnte Bestemmelser af hans Forgjænger, men derimod at gaa den modsatte

Vej og bringe Konsekvens og Lighed tilstede ved at slette en visstnok ikke blot uheldig, men formentlig efter hele Lovens Bygning vigtig Bestemmelse i den kongelige Anordnings § 4, som jeg oftere har nævnt; men det er gaaet her med Hensyn til Gjennemførelsen af denne Lov paa dette Punkt, som paa mange andre Punkter. Man behøver ikke at lede længe for at finde Exempler paa, hvorledes, naar Lovene endelig udkomme, — de kunne have en meget besværlig Fødsel — og udkomme med visse Tanker, som dog skulle betegne Indrømmelser til den Side af Salen, hvortil jeg hører, under deres Udførelse ofte saadanne Indrømmelser, som saaledes kunne være gjorte, blive borte mellem Hænderne paa dem, der udføre Loven. Her forekommer dette mig at være sket, og jeg kan ikke skjønne rettere, end at det er at gaa hele den private Undervisning, der forbereder til Universitetet, meget for nær, ikke at tale om de enkelte Individier. Hvad isvrigt de andre Punkter angaa, f. Ex. om Fordelingen af Beløbene til Folkehøjskolerne, Reglerne for Fordelingen af Beløbene til uformuende Elever og adskillige andre, skal jeg kun henvise til Betænkningen. Jeg nærer det Haab — og det forekommer mig, at jeg har set, at der i den Henseende ogsaa er udgaaet Skrivelser til Overveelse af Skoleaadene fra Ministerens Side —, at Ministeren i en ikke uvæsentlig Grad er enig med Udvalget i disse Bestemmelser. Det vil afhænge af Forhandlingerne, hvorvidt jeg skal komme tilbage dertil eller ikke. Med Hensyn til de andre Punkter skal jeg henvise til Betænkningen. — Under § 26 findes et Par Endringsforslag, som jeg ogsaa maa omtale. Med Hensyn til Endringsforslaget Nr. 113, da har Ministeren forlangt 2000 Kr. til en Kommission for at undersøge de separate Fonds Stilling, Midlernes Anvendelse og deslige. Denne Undersøgelse er Flertallet særdeles vel fornøjet med, at Ministeren vil lade foretage, Forfællen mellem Ministeren og Flertallet bestaar kun deraf, at man ikke mener at behøve en særlig Lønnet Kommission for at udføre et Foretagende i det Omfang, som turde være nødvendigt som Forberedelse for Ministeren til at komme med Forslag om en anden Ordning af disse Fonds Stilling, saafremt, som vi haabe, Ministeren vil gaa denne Vej. At give en Bevilling til en særlig Kommission, hvis Sammensætning man ikke har det fjerneste Begreb om, og som efter formentlig Antagelse skulde udarbejde Forslag med Motivering, utvivlsomt gaende i en Retning, der efter al Sandsynlighed, isølge de herskende Anskuelser paa de Gebeter, vilde gaa mod de Anskuelser, som herske her, finder man ikke særlig Opfordring til. Forslaget under Nr. 114 angaa, som det vil ses, en hel ny Post, og Udvalgets Flertal — bestaaende af det sædvanlige Mindretal, saavidt og med Undtagelse af det ærede Medlem for Præsident Amt's 1ste Valgtreds (Scavenius) samt 3 Med-